

ע"פ 5807/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 5807/20

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט מ' מוז
כבוד השופטת י' וילנر

המערער:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בניצרת
ימים 20.7.2020 בת"פ 38338-08-18 שניתן על ידי
כבוד השופט ג' אוזלאי

בשם המערער:

עו"ד נג' מההיב ابو-מור

בשם המשיבה:

עו"ד יוסף קנפו

פסק דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בניצרת מיום 20.7.2020, בת"פ 38338-08-18 (השופט ג'
אוזלאי), בגין נגזרו על המערער, מוחמד פלוני, 12 חודשים מאסר בפועל, -9 חודשים מאסר על-תנאי.

כתב האישום והכרעת הדין

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

2. במסגרת ההליך הפלילי שהתנהל בבית המשפט המחוזי, פנו הצדדים להליך של גישור, ובמסגרתו סיכמו, כי פלוני יודה במיוחס לו בכתב אישום מתוקן אשר קובע כדלקמן: "ביום 18.8.11, בשעה 19:50 לערך, הנאשם נשא והוביל נשק מסווג תמת מקלע מאולתר ברכב מסווג שברולט מכיוון כליל' אכסאל לכיוון כפר דבורה". סתם כתב האישום, ולא פירש את הנסיבות שאפפו את האירוע. ביום 27.2.2019, הרשע בית המשפט המחוזי את פלוני, על-פי הودאותו, בעבירה של נשיאת נשק והובילתו לפי סעיף 144(ב) רישא + סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ג-1977. במעמד זה, הודיעה באת-כחו של פלוני לבית המשפט, כי בהסכמה המשיבה, ההגנה שומרת לעצמה את הזכות לטעון לנסיבות ביצוע העבירה, אשר לא פורטו בכתב האישום המתוקן.

עיקר גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. תחילה, עמד בית המשפט המחוזי על תסקיר שירות המבחן. פלוני, רוק בן 39, אשר אינו עובד למח'יתו, סובל מפוסט טראומה עקב פצעה שעבר בשנת 2008 במסגרת שירותו הצבאי. הוא הוכר כנכה צה"ל בשיעור של 24% לצמירות, ומתקיים מקצועה שהוא מקבל ממשרד הביטחון. עוד צוין, כי פלוני נעדר עבר פלילי. בתסקיר מאוחר יותר עודכן בית המשפט, כי פלוני עבר בדיקה נירולוגית, שבעקבותיה נמצא כי הוא סובל מבעיות רפואיות מסוימות, כמו כן עבר אבחון תעסוקתי, שבמסגרתו אובחנו קשיים קוגניטיביים ורגשיים. פלוני סייר לשירות המבחן, כי נמצא את כל הנشك עטופ בעט שטייל בעיר, והחליט לחת את אביו על מנת שיידונו על מציאתו, יחדיו, למשטרה. פלוני הביע צער על המעשה, תוך הבנה כי שגה בכך שלא דיווח על המציאה באופן מיידי. בתסקיר נוסף נמסר, כי מבדיקה פסיכיאטרית שעבר פלוני עליה, כי נוכח העדר תעסוקה ובעקבות ההליך המשפטי שמתנהל נגדו - חלה החמרה במצבו הנפשי. בתסקיר האחרון סיכם שירות המבחן, כי פרקי נמצאו בתחוםו של ההליך שיקומי שיכל לסייע לו להשתקם, ולהזoor ולהשתלב בקהילה. לפיכך, בא שירות המבחן בהמלצת להטיל עונשה מאוזנת, שתכלול פן שיקומי מחד גיסא, וכן עונשי ממשמעותית; קנס; והתחייבות כספית. צוין, כי ניתן להעיר ששילוחו למאסר בפועל, תוביל לפגיעה בהליך השיקומי ולרגرسיה במצבו הנפשי.

4. מכאן, פנה בית המשפט המחוזי לקביעת מתחם העונש ההולם. לשם כך, עמד בית המשפט על חומרתן של עבירות הנشك; על הפטנציאל הרסני שטמון בהן; ועל פגיעתן בערך המונג של שלום הציבור וביטחונו. אשר למידת הפגיעה בערכיהם המוגנים, קבע בית המשפט כי אמן לא נגרם נזק כתוצאה מעשיו של פלוני, אולם פוטנציאל הנזק הוא עצום, ולפיכך הפגיעה בערכיהם המוגנים היא ממשמעותית וחמורה. לאחר מכן, סקר בית המשפט את מדיניות העונשה הנהוגה במקרים דומים, התייחס לסוג הנشك שנשא פלוני – תת מקלע מאולתר – וקבע, כי מתחם העונש ההולם הרינו 40-40 חודשי מאסר בפועל, בגין עונשים נלוויים.

5. על רקע האמור, פנה בית המשפט המחוזי לגזירת העונש המתאים. בית המשפט ציין לזכותו של פלוני את הודהתו ביצוע העבירה; את החרטה שהביע; את היותו נעדר עבר פלילי; את מצבו הבריאותי והנפשי כפי המשתקף מertasקי השירות המבחן ומהמסמכים שהוגשו לבית המשפט; את היותו נכה צה"ל; ואת דבריו של פלוני ואביו בבית המשפט על אודות היומם משפחה שומרת חזק, ועל כך שלא הייתה זו אלא טעות בשיקול הדעת מצדיו של פלוני שלא מסר דיווח מיידי למשטרה. לבסוף, נתן בית המשפט דעתו על המלצה שירות המבחן, שבסכלה צוין גילוי אחריות מצד פלוני כלפי ההליך השיקומי. מאידך גיסא ציין בית המשפט, כי בשנים האחרונות ניכרת בפסיכה מגמה של החמרה העונשה בעבירות נשק. עובדה שיש להבאה בחשבון בעניינינו. לאחר שקידת השיקולים מכאן ומכאן, קבע בית המשפט כי לשם שיקומו של פלוני, ועל רקע נסיבותו האישיות, יש הצדקה לסתות לקוala ממתחם העונש ההולם. יחד עם זאת,

בשים לב לשיקולי הגמול וההרעה, לא ניתן לפוטרו כלל מנשיאת עונש של מאסר בפועל לאחרי סORG ובריח. לפיכך, גזר בית המשפט המחייב על פלוני, עונש של 12 חודשים מאסר בפועל, ותקופת מאסר על-תנאי.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

6. באת-כוcho של פלוני טענת, כי שגה בית המשפט המחייב כאשר דחה את המלצה שירות המבחן, התעלם מזאת האזהרה שניתנה בגדירה, ושלח את מרשה לריצו עונש של מאסר בפועל. היא שבה והבהירה, כי פלוני הוא אזרח שמור חוק, שזו הסתמכותו הראשונה בפלילים. עוד הזכירה, כי הוא שירות בגדס"ר הבודאי של זה"ל במשך כש שנים. במסגרת זו, נפגע בפיצוץ של מכונית תופת בגבול עזה; היה עד למות חבריו; לכה בטראומה והלם קרב; ומאז נשתנו חייו לבלי הכרה: פלוני לא הצליח להקים משפחה, הוא מתופל פסיכולוגית, מקבל טיפול רפואי נגד הזיות וסיטופים, ומתוקים מקצתבת נכונות. עוד הטעינה באת-כוcho של פלוני, כי הוא בן למשפחה בדו-אית נורמטיבית, אביו שירות בצבא קבוע, וגם יתר אחיו שירתו בצה"ל. אשר לנسبות ביצוע העבירה נטען, כי באותו יום, חזר פלוני מביקור אצל אימו השואה בבית אבות בכפר דבורה. בדרך, פנה לחורשה על מנת לעשות את צרכיו, ושם מצא שקיית ובתוכה כל' הנשך. הוא הרים את כל' הנשך, על מנת להביאו לביתו, לפגוש את אביו ולדוחו עליו למשטרת ישראל. אלא, שבדרך הילוכו, החלף מטרים ספורים, הבחינו בו שוטרים והוארו לו לעצור. פלוני הודה מיד במעשי. חטאו לא היה אלא זה, שלא דיווח למשטרת מיד עם מציאת הנשך. לפיכך טענת באת-כוcho, כי מדובר בנسبות ביצוע קלות ביותר: נשיאת נשך לטוויה קצר, ושלא בנסיבות של פעילות עברינית. לבסוף, הפנתה באת-כוcho של פלוני, למספר פסקין-דין אשר מעמידים את תחתית מתחם הענישה ברגע דא, על מספר חודשים אחד שאפשר כי יירצוי בדרך של עבודות שירות.

7. בדיון שהתקיים לפניינו, חזרה באת-כוcho של פלוני והזכיר את נسبות ביצוע העבירה על-פי גרסת מרשה, ואת הנזק הנפשי שעלול להיגרם לו אם ירצה עונש מאסר בין כותלי בית הסוהר. בעטיין של נسبות המקרא הייחודיות, ביקשו מבא-כוочה של המשיבה לשוב ולש��ל את עמדתם; אך לאחר שהתייעץ עם המומינים עליו, הודיעו כי לא יוכל להסתפק בעונש שאינו כולל רכיב של מאסר בפועל. בסיום הדיון, הודיעו על הגשת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות, שבמסגרתה תיבחן התאמתו של פלוני לביצוע עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. בחוות הדעת שהוגשה ביום 22.12.2020, נמצא פלוני מתאים לביצוע עבודות שירות בכפוף למוגבלות מסוימת, ובתנאי שהוא נתן למקב פסיכיאטרי ולטיפול סדר.

דיון והכרעה

8. לאחר שעינתי בגזר הדין של בית המשפט המחייב, ונתתי דעתני על טענות ב"כ הצדדים מזה ומזה, באתי לכל מסקנה כי בנسبות המיחוזות ויצאות הדוף שבפניי דן, ראוי הוא הערעור להתקבל. אמרת נくん הדבר, לא נפלה שגיאה בקביעותיו העקרוניות של בית המשפט המחייב. עבירות הנשך – חמורות ממשוא; אחריתן – מי ישורנה. ברגיל, כך נקבע לא אחת, גם אם הייתה זו פעם ראשונה לנאים שمعد בעבירות הקשורות בנשך, לא נחמול ולא נכסה עליו; נשלחה למאסר מאחרי סORG ובריח (ע"פ 8207/19 אליהו נ' מדינת ישראל, פסקה 11(13.07.2020)). עבירות הנשך, הריהן מכת מדינה. אזרים רבים מקפחים את חייהם מדי שנה בעטיין, ותחום הביטחון הכללי של הציבור – נפגעת. מערכת המשפט, נדרשת גם היא ליתן את חלקה במלחת החורמה שמנהלת מדינת ישראל נגד מבצעי העבירות הללו, ולפיכך

מדיניות הענישה מצויה במגמת החמורה(ע"פ 7595 סג'ם נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (22.11.2020)).

9. יחד עם זאת, עניין לנו במקרה חריג שבחריגים. נסיבות ביצוע העבירה, ובעיקר – מצבו הרפואי, הנפשי והמשפחתי של פלוני, על הרקע ההיסטורי שלהם, כל אלה, בהצטברם, מצדיקים את קבלת המלצה שירות המבחן, תוך נקיטת משנה זהירות ביחס להתראה שנשמעה בגדירה, מפני שליחתו לבית הסוהר. ובמה דברים אמרו? נסיבות ביצוע העבירה לא פורטו כל צרכן בכתב האישום; העיר על כך חברי השופט מזו במלך הדיון. בעקבות זאת, הכרעת הדיון אינה מציגה לפניו תמונה מלאה ביחס לנסיבות ביצוע העבירה, וטענותיו של פלוני בהקשר זה נתענו מאוחר יותר, באין מפריע. בנסיבות אלו, לא אטע מסמורות באשר לנסיבותו המדוייקות של מעשה העבירה, אומר אך זאת: מבלתי למעט בחומרתה של כל עבירות נשך באשר היא, לפי גרסתו של פלוני, מדובר בעבירה שבוצעה בנסיבות מקריות ביותר. מעבר לכך לא אפרט, שכן עיקר ההצדקה להטות בעונש שגורר בית המשפט המחויז, נעוז בנסיבותו האישיות של פלוני. כפי שפורט לעיל, פלוני שירות צבאי משמועות, ונפגע במלחכו, פגיעה אשר הותירה צלקת عمוקה בنفسו עד עצם היום הזה. מצבו הבריאותי והנפשי – אינם בכii טוב; חרטתו – נראית כנה ועמוקה; מעידתו – ראשונה ייחידה, גם לא מן החמורות; משפטו – נורמטיבית ותומכת, חזקה עליה שתסייע בידו לחזור ולהשתלב בקהילה. על רקע כל אלה, סבורני, כי בהמשך לקביעתו של בית המשפט המחויז באשר לנסיבות המדוייקות חריגה לפחות מתחם העונש ההורם, ראוי ונכון כי נצעד כברת דרך נוספת לפלוני, נפטרו אותו מכינסה לבית הסוהר, על הסיכוןים הכרוכים בכך, ונאפשר לו לרצות עונש מעונש מסר בדרך של עבודות שירות.

10. אשר על כן, אציג לחבריו ולחברתי, כי תחת עונש המאסר בפועל שהשיט עליו בית המשפט המחויז, ירצה פלוני עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, במשך 9 חודשים. רכיב המאסר על-תנאי שגורר בית המשפט המחויז – יותר על כנו. לצורך ריצוי העונש, יתיצב פלוני ביום 14.2.2021 בשעה 00:08 בלילה, במשרדי הממונה על עבודות שירות, רחוב הציגות 14, טבריה. לבקשת הממונה על עבודות השירות, אציג לפלוני, כי חריגה מנהלי העבודה שיוגדרו, תוכל להוביל להפסקת עבודות השירות, ולהמשך ריצוי העונש בדרך של מאסר בפועל.

שׁוֹפֵט

השופט מ' מזו:

אני מסכימם.

שׁוֹפֵט

השופט י' וילנברג:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט

לפייך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

עמוד 4

ניתן היום, ט"ו בטבת התשפ"א (30.12.2020).

שפטת

שפט

שפט
